

Entre Velázquez i Lola Flores

Xavier Mariscal (València, 1950), dissenyador. En un principi, li demanaven pel carrer si era xiquet o xiqueta, i ara li demanen que els estampe la firma al cul i vociferen el seu nom.

Veig que no l'entusiasmen les entrevistes, senyor Mariscal.

—Em fan agonia. És la sensació que t'estan robant el temps, la intimitat. Jo treballo sempre amb imatges. Les imatges són un llenguatge: el color, les línies, els punts... Són sensacions que no es poden traduir en paraules. En paraula escrita. Encara que a mi m'agraden molt les paraules escrites. Jo també escric. M'agrada molt escriure, sempre que puc.

—¿Quines coses escriu?

—Articles, cosetes.

—¿Narrativa?

—Sí, també. I tots els tebeos. Probablement és que pense que hi ha una saturació enorme de revistes i d'entrevistes. I si ja t'estàs expressant amb imatges, ¿per què t'has d'expressar també en paraules?

—¿Vostè dissenya o treballa?

—Jo faig imatges. Sóc com una fàbrica de fer imatges. M'interessa explicar una sèrie de coses, comunicar-me amb la meua societat, amb el meu món. Donar sensacions agradables. Tractar de ser com un mirall per a la societat. Un mirall per a mi mateix. La primera força que tens per a treballar és, en certa manera, explicar-te a tu mateix. Explicar-te on som. Aquesta gran curiositat que tenim per saber i conèixer qui som i per què les coses són així. I tot el treball meu és, una mica, una reflexió de tot això. I amb aquesta classe de feina, la gent es pot reconèi-

xer, pot tenir una imatge de la seua ciutat, del seu entorn. O de coses més abstractes: els sentiments. Imagina't que ets a Benidorm. Que veus la lluna com ix del mar i t'emociones. I després veus un dibuix o un poema sobre les mateixes sensacions que tu vas tenir, i et trobes que no ets un *bicho raro*, sinó que hi ha un animal a la terra que és l'home, i que també té els mateixos sentiments que tu.

—¿Vostè va venir a Barcelona fugint de València?

—Més que de València, vaig fugir d'un ambient. Jo era molt adolescent i necessitava canviar. Canviar de relacions. Era una època en la qual pensàvem que era molt important fer una nova estètica, una nova manera de relacionar-se amb la gent, una nova manera d'estimar-se, de treballar, de viure. I ho tenia molt més fàcil si venia a Barcelona que estant a València, a casa dels meus pa-

res. Barcelona era una ciutat molt gran i jo tenia una gran necessitat d'anonimat.

Una gran necessitat de no ser el fill o el germà de. A València es viu tan bé i hi

ha tanta riquesa que et talla molt. És com una mare d'aquestes que dona molts besos i et diu: ¿on vas, si ací estàs millor que en cap altre lloc? És d'aquest tipus de mare tan valenciana.

—¿Vol dir que si s'haguera quedat a València, Xavier Mariscal no seria qui és?

—Clar que no. Segur. Jo tenia una necessitat, com he dit, molt d'adolescent. Estava molt en contra d'algunes coses.

—A la seua casa, segons contes, hi havia un ambient molt propens a la cultura.

—Sí. Era molt agradable. Els meus pares estaven molt bé, però jo passava per una situació d'adolescent rebel.

—¿Rebel amb causa o sense?

—¡Home, joder! I tant que amb causa. Amb causa contra una societat palurda, fatxa, una societat que, pel carrer, et pregunta si ets xiquet o xiqueta... Una societat que tenia, o té, una reacció molt negativa a coses com la droga, l'amor, la creació... Llavors, tu ets molt jove i et rebel·les contra això. I vols fer un altre tipus de vida, una altra classe de coses. Reaccions. Tens una reacció contra anar a la universitat, traure't un títol i acabar treballant en una cosa molt avorrida.

—Vostè va començar filosofia i lletres, ¿no?

—Sí, però no vaig acabar. Vaig estar en filosofia perquè no tenia res a fer i perquè hi havia xiques molt guapes. Però jo volia anar-me'n de València.

—I se'n va anar a Eivissa.

—A Eivissa m'ho vaig passar molt bé. Érem molt pobres, però érem molt rics. Érem molt pobres

perquè no teníem un duro, i érem molt rics perquè teníem molt de temps. Teníem una casa antiga, meravellosa. I vaig poder

c o m -

prendre millor tota la cultura pagesa. La relació de la gent que viu a la terra i que fa un tipus de cases amb una cultura anònima, de tants anys. Vaig comprendre bé el que és el clima, la terra, la deformació de les muntanyetes...

—¿Va passar gana en aquella època?

—Sempre hi havia camps de faves.

—¿Va furtar faves?

—Sí, per què no. Però passar gana amb ganes no és passar gana.

—Fa la impressió que vostè sempre ha anat buscant la resposta a les gran preguntes.

—És que és veritat, perquè jo vaig conèixer l'última generació de pagesos a Eivissa. Les generacions posteriors ja són gent com jo, que els seus pares han fet molts diners venent unes terres improductives i que han començat a comprar cotxes, televisors, que han posat llum a les cases i cuines de gas. I en quinze anys han passat de l'edat mitjana a finals del segle XX. I en aquests canvis tan bruscs, tu, que véns d'una cultura urbana, quedes molt parat, molt admirat.

—En alguna ocasió vostè ha dit que la diferència que hi havia entre Catalunya i el País Valencià era que Catalunya era terra que entrava al mar, i el País Valencià, aigua que entrava en terra. Però ¿quines són les similituds?

—La gran similitud és que tenen el mateix mar i la cultura de la tomaca, el garrofó, l'oli. La cultura que en l'estiu s'ha de buscar l'ombra i que a l'hivern s'ha de buscar el sol. La cultura que el vi begut en porró entra millor que si te'l beus en got. És la cultura mediterrània. Ho pots trobar a Tunísia, a Sicília, a

Nàpols, a Grècia, a Beirut, al Caire. Al Caire hi ha moltes orxateries, que no venen orxata sinó sucs, i tenen la cultura de la rajola, els taulellets. Són coses molt de Catalunya i del País Valencià. Tot el tren-cadís que fa Gaudí és completament valencià, català, egipci. I fa també que siga el mateix país la mateixa llengua. El mateix rei que va tirar els moros. Els mateixos moros que es van mesclar amb els cristians catalans, francesos o provençals. I segles i segles de cultura comuna. I és la mateixa actitud de Catalunya, València i Mallorca cap a Madrid, en l'època del comte-duc d'Olivares. I Madrid tenia la mateixa actitud cap a Mallorca, València i Catalunya.

—La seua vinguda a Barcelona, ¿podem interpretar-la com que socialment és més permeable Catalunya?

—No. Són iguals. A tot arreu hi ha burros i gent molt guapa.

—Ha canviat recentment d'estudi i d'estructures.

—Jo podia prendre dos camins: o fer d'artista tot sol amb una secretària i un telèfon o fer grups de treball amb gent i poder fer les diferents faenes que sempre m'ha agradat fer, les quals requereixen equips de gent molt especialitzada. I he fet això últim. Si aquestes faenes ixen és perquè darrere hi ha un equip. Un equip de gestió, de bussines, de relacions públiques, de lleis i conceptes...

—¿Hi treballa molta gent?

—Vint persones.

—Tinc entès que vostè exerceix un gran control sobre les realitzacions.

—Sí, però després no serveix de res. Les indústries acaben fent el que volen.

—*¿Està content, en general, de com li han resolt la mascota industrialment?*

—Eestic molt content del Comitè Olímpic de Barcelona (COOB), perquè té una actitud molt positiva. Però del que no puc estar mai content és de la utilització que han fet els llicenciataris comercials del COOB. Són gent, normalment, molt *cutre*, amb molt poca cultura, amb una idea molt equivocada del que és fer un producte massificat com la mascota. I l'han feta sense cap respecte. Pense que el problema ve del plantejament de la part comercial del COOB, que ha pensat més a fer peles que no a fer un producte més acurat. Clar, el COOB és molt gran, és com un ministeri i té les seus raons. Però jo, estèticament, no puc estar d'acord amb la quantitat de productes tan *cutres* que estan eixint. I ni podem fer res ni ens deixen. Això demostra que continua existint un tipus d'industrial (per anomenar-los d'alguna manera, perquè per a mi no són ni industrials) que està més per la cosa barateta i que no està fent cap favor al gremi.

—*De tota manera, vostè sabia que s'exposava a això, ¿no?*

—Sí, clar. Jo he tractat de fer el meu treball el millor possible. Per exemple, jo he fet uns volums i ara Danone n'ha tret uns altres que no tenen res a veure amb els meus. ¿Per què? Perquè als del COOB se'ls ha oblidat dir-los com són els volums. I clar, els de Danone ho han fet més o meys com ells pensaven que seria. Es veu que hi havia algú del sector comercial del COOB que els va dir que tiraren endavant. I igual passa el contrari: algú ha fet una

cosa molt bonica i els de la comercial han considerat que no està ben feta. Som humans i tots tenim errades. Tractant-ho amb molta objectivitat, crec que tothom té molt bona voluntat de fer-ho bé, però...

—*¿És tan flagrant encara el divorci entre el disseny i l'empresa?*

—No, sempre hi ha indústries i indústries, empresaris i empresaris. Hi ha empresaris que són molt intel·ligents i són gent valenta, que tenen molt bon gust i saben investigar i invertir. I hi altres empresaris que tenen una política de beneficis ràpids i, per a mi, de mal gust.

—*En certa ocasió Manuel Ibáñez Escofet va escriure que Cobi era "un confuso engendro".*

—Té bastant raó: és un engendre molt confús.

—*¿Li ha canviat molt la vida, professionalment, la mascota?*

—Per una banda, sí, i per l'altra, no. Tinc més sol·licituds. Hi ha una gent que abans no s'hauria acostat al meu estudi per a demanar-me faenes i que ara s'hi acosta. I jo no els puc solucionar el problema. Perquè a mi m'interessen les feines quan vibre amb el client, quan l'encàrrec està ben plantejat. A mi em busquen per ser Velázquez i per ser Lola Flores. Velázquez en el sentit que els puc solucionar un problema tècnic, i ja sé que no sóc Velázquez. I Lola Flores perquè els sona el nom i ix en les revistes. I quan algú vé a demanar-te alguna cosa i veus que és descaradament per Lola Flores, se'n va del despatx amb les mans buides.

—*A banda de la professió, la mascota també li haurà canviat la vida, ¿no?*

—Quan vas en moto, les

senyores del mercat et senyalen amb el dit. I els dissabtes a la nit, els xiquets joves que estan borratxos es posen a cridar el teu nom i t'intenten tocar un tros de la camisa o volen que els firmes en el cul o en la mamella de la seua amiga. I al contrari, gent que et tracta de meravella.

—*¿Quines són les persones, si és que n'hi ha, que l'han influït més en la seua vida?*

—Els meus germans i la meua mare. I el meu pare. I professionalment, les revistes com *Elle*, *París Match*,... I els cromos que eixien en les pastilles de Nestlé. I els paquets de tabac. I els cubistes, el pop art, l'Equip Crònica i l'Equip Realitat. I els tebeos, Matisse, Picasso i Miró, el primer Miró... La televisió, el cine...

—*¿És cert que vostè no va veure la televisió mentre va viure a casa dels seus pares?*

—Sí. El meu pare tenia la convicció que la televisió era una cosa nociva, i volia que tots llegírem llibres.

—*¿I vostè la veia clandestinament?*

—Sí, als bars i a casa dels amics, però tampoc massa. Jo sóc molt de si et posen un flam davant, doncs te'l menges; i si no te'l posen, doncs no te'l menges, però no vaig al supermercat a buscar-lo.

—*¿Els seus han estat 100 anys de soledat?*

—¿Què dius! ¿Què va! Durant tota la meua vida he estat molt rodejat de gent, amb molt de *carinyo*. Des de casa, que érem un gran grup de germans i pares, i tietes i cosins. I amics. El meu pare ens va ensenyar a saber ser amics i a fer-ne. I després, tota la meua vida s'ha realitzat en un gran grup d'a-

mics.

—¿Vostè és tan depressiu com asseguren?

—M'imagine que no. Crec que puc ser molt depressiu i molt alegre. Si no fa calor, no saps si fa fred; i si no fa fred, no saps si fa calor.

—Diuen que vostè és el dissenyador que més suport té del PSOE.

—És una opinió. No sé d'on s'ho han tret això. Si és cert que la Conselleria d'Indústria de la Generalitat valenciana va donar el seu suport, l'exposició *100 anys de Mariscal*, a València, la va pagar Pamesa. En aquest treball un ha de tenir també relacions amb el poder polític. És com tenir una nòvia boníssima i que et diguen: *joder, quins polvos et pegues*. Però ¿i quins polvos em pega ella a mi! Quan una relació és així, que el polvo és recíproc, està bé. En aquest cas, la Conselleria d'Indústria em va pegar un bon polvo i jo li'l vaig pegar també. Ells van tenir el seu rendiment polític i social, i jo també.

En el cas de Barcelona, vaig tenir un munt de pèrdues i l'ajuntament havia de pagar-me 10 milions (que encara no sé si me'ls ha pagat). Tant en el cas de València com en el de Barcelona va ser iniciativa meua i privada. M'ho vaig haver de *currar* i muntar-ho sol. Jo vaig buscar els espònsors i ho vaig organitzar tot. A València, que és on més ajuda institucional vaig tenir, vaig haver de fer inclús la llista dels invitats. I ací a Barcelona va ser més descarat que a València. A València vaig tenir més suport perquè els interessava recuperar-me i que no em convertira en català.

Miquel Alberola